

לשנא

הכרזת

מאת

והואם

קעים

14/4
 (93)
 ט.ת.ק.

לחצי

5.ת.

שם הארכיון: 14/4
 מספר תיק: 14/4

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעלהב"ט - הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

לטא

22.8.47

סודי ביותר.

הנידון: זויזא ה-ס.ס.ט. מקריסין (יחידה כס' 299)
מיום 12.8.47

1. רבים מכין עולי האניה ייבוי ציון מוצא מקסבלנקא שבטרוקוי.
 2. בגלל אמצעי הבטחון היעילים של הסוכנות, אי אפשר היה לכרר ייסת היו מקומות הרכוז ובמל ההצלחה של מעמילי האניה ייידר הללי גטר גדיבא.
 3. עמי התוכנות המאות בחכמות כבעלות ערך מאד שהן נמצאו אצל המעמילים שבאו באניות סונות.
- א. / VIA MILANESE IO VENICE
ב. / VIA DE GASPERT 27 GENUA.
4. אצל הורג רוזנברג נמצאו שני מספורטים פולנים, ורשיון כניסה לאמריקה.
 5. אצל אחד העולים נמצאה רשימה במספרו התוכנות ס.י. ליכוביץ, כמד את, ומזכירות הקבוץ בתל-אביב. הכוללת סכירה סליבוויץ זה הוא אותו אדם שנהל בזמנו אתהכנת הנדחים בזרוב ביגוסלביה.
 6. ועד המעמילים בקמריסין ידע על בואן של שתי אוניות המעמילים האחרונות עוד לפני שהגיעו לחיפה.
 - ועד העולים חשב שכאוביות יבואו יותר מכני עלית הנוער. כשהגיעו המעמילים לקמריסין לא שפחו לקראתם כלל, כללאת בגלל היותם חורים סבון אטריקה).
 7. הפעם היות תלויות מועטות מצד המעמילים נגד מקומיטריסם הסוליטיים עם המעמילים באו הרבה עוסי תעכולה וענהלית שכנייט.
 9. כיון המעמילים היו 30 פרטיזנים קומוניסטים, וכמאה חברי גיטייר דובם מגרסביה.
 10. במחנות קסילרסימבו וקראולוס נמסכים האמונים הצבאיים. האמונים ברובם הם תרגילי סדר.

248047

שם הארכיון: 16/4

תרגום מאנגלית

מספר תיק: 16/4

דו"ח על העברת הנוסעים מחאנה ללוציאנו (סיבת ציון)

הנוסעים.

1. / העולים (הפוטנציאליים) שהגיעו ב-לוציאנו, היו יהודים ספרדים שאו בעיקר מאפריקה הצפונית-הצרפתית. ביניהם כמה מצרפת בוסה ואחדים אפילו מאיטליה וסנז'ר.
2. / הנוסעים, בלי יוצא מהכלל, עשו רושם של אנשים נבערים מבני השכבות הנמוכות ביותר. הם היו מוכי מחלות. התנוקות עם גרבת (מחלת צור) פעלה מוגלה על ראשיהם ניסאו על זרועות נשים הרוסות בחיצוניותן לערביות ילדות הארץ. אלו היו במצב מבחיל עוד יותר. הבן תלבו כקופים. אפילו השטרות הערביות שעכו אצלן חפוט, ואשר דרך יריהן עברו יהודיות מזהמות רבות, היו מזועזות ומלאות בחילה.
3. / לא היו כל ידיעות על נוסעים מיוחדים כגון כתבי עתונים - דבר שלא הפתיע.
4. / הגיל הממוצע של הנוסעים היה בין 20 ל-25 שנה. היו רק ילדים מועטים ואחוז קטן מברגיל של נשים. מובם נראו כפועלים שאורים, או כפושטי-יד, ורש למקרה אחד היו כלם מכוערים.
5. / הם נסאו אתם רק כמות קטנה של מטען, שהיה מרכב בחלקו הגדול מספרוטים מלוכלים, שמיכות וצעפים. כמעט ולא היה אחד מבין 400 היהודים בלוציאנו שהמצאו ברשותו תפצים שהיה כדאי להחזיקם.
6. / יש ענין בציון העובדה שרובם דברו צרפתית וערבית וכי רק אחדים הבינו עברית. זוג אחד נשמע משוחח בספרדים. לרוע המזל לאנתנה הזדמנות לצי המלכותי להשגיח את כוחו בעת לכידת הספינה, והיהודים הגיעו לחיפה לשהם כלאי בטחון וחשיבות עצמית. משום כך לא רצו לדבר, ורק אינפורמציה מועטה אפשר היה להצל מפייהם - השוה עם הספינה הספרדית (matine) האחרונה, אנאל ANAL, שנוסעיה גם כן שפרו על השתיקה בקפדנות. סבורים כי ליתר הצלחה וכו' המשטרה הבריטית ויהודים-סי.אי.די. שנוכחו במספר גדול מהרגיל, ואשר בשלו חלק מהתפקידים הכבועים כרגיל ע"י אנשי I.I.I. (בכרואה Illegal Jewish Immigration) עליה יהודית (במח-חוקית) של המחלקה הזו.

הנסיעה.

7. / רוב היהודים הגיעו לנקודות מעבר כעצמם. לא היה שום סימן לכך שנתנו כרטיסים במרכזי השליחה לפי הנוהג הרגיל. מועטים מאד מכין הנוסעים עלו על הספינה במארטיל ב-17 ביולי בדרך. מקום שם הוכנה וצויה להפלגה; דבריהם כגון מכשירים לכבוי דלקות היו מוצגות מקומית של בישיד במארטיל. רוב המפליגים הובאו במכוניות-שידית קטנות לנמל צרפתי אחר באפריקה הצפונית ועלו מיד על הספינה, לאור היותם נסיעת שירה המכוניות ארכם כשלוש שעות.
8. / אורך זמן הנסיעה ביים אינו ידאי. על סמך העדות הנמצאות ענה מריסות הסי.אי.די. - שלדאבובנו אי אפשר היה לבדוק אותן בלבד - סבורים כי הנסיעה ארכה מ-18 עד 14 יום.

אמת

16/4
1949

1/2

0/65
16/4

מסמך זה הוא העתק מצלם מהמסמך המקורי הגנת בארכיון צה"ל ומעו"ב"ס- הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדיון.

המעולה.

9./ היהודים על הספון היו קנאים כשם שהיו כלובלכים. לרבים מיה מבט פראי ומשולח. מספר סיסמאות נכתבו וצובעו, אך סולקו בשרם הנויע הספינה להיפת. דגל ציוני כודד התנוסס ברעש התורן.

העברת הנוסעים.

10./ כשתקרבה האניה לרציף קשורה אל סירת גרר, שרו היהודים שהיו על ספונה את "התקות" במקווא ובמבשא גרוע. לבסוף שותקה שירתם ע"י הרמקולים שדרכם נתנו להם הוראות בעברית ע"י אחד המתרגמים של המחלקה. זקן אחד ירד בכבש, ונדמה היה שהכל יעבור בשלום.

11./ אולם, קבוצת פרחחים צעירים, וכתוכם יהודים אחד, קבלה על עצמה את התפקיד למנוע כל ירידה נוספת הן ע"י הוכחה והן בשטוש בכח. הקבוצה הזאת פוזרה במהירות מבלי שהייל אחד מהייל המוסט יכה אפילו מכה אחת, אם כי היהודים הבייל נסתה לקטוע בשיניה את ידו של סרג'נט-סיג'ר אחד.

12./ החיילים המוסטים טנחלו את המעולה התנהגו בהתאפקות למותם נוכח החתנגדות הפראית שהלכה ונסנתה. העברת האנשים נסתיימה תוך שעה וחצי בערך.

האניה.

13./ האניה אצול העלתה סריון יותר מכל אניה יהודית אחרת השנה, ואם אפשר לדבר, הייתה גב מזוהמת יותר. על ספונה נמצאו מלאי דפואות שונות מתוצאת איטליה וצרפת, אולם לא נעשה כל נסיון להתאימן לצרכי התגוננות כפי שאירע ב"פרזידנט ורפילד" (יציאת תש"ז).

14./ סבורים כי האניה היא ממוצא איטלקי וכי חבר העוברים גויס במקום.

שרות הבטחון.

15./ שרות הבטחון של היהודים עמד על הגובה, כרגיל באניות קטנות, או במקרה של נסיעה ארוכה. העובדה כי מספר כח גדול מבין הנוסעים היו ילדים שלא ידעו לכתוב ולא היו מסוג האנשים הנושאים עמם מכתבים ותעודות, דורה בהרבה לשרות הבטחון היהודי. נוסף על כך, הודרכו הנוסעים בהקפדה לענות כמלה אחת ויחידה "גישו" לכל שאלה ישירה שתופנה אליהם. הדרך היחידה להשגת אינפורמציה בעל-פה ע"י הקירה בלתי ישירה ותקשבה לשיחות.

16./ בקידה מעניינת בקטר עם ידיעה מוקדמת על האניה נתגלתה בעת שטר משה כרמסון מהג'וינט A.S.D.C., בחיפה, שותח עם חבר המחלקה, זמן מה לאחר שהאניה הגיעה לכמל, בקטר לסדרי הדאר של המפעילים. הוא לא הכיר דאגה לטוור חלוקת ניר למכתבים לנוסעים שנמצאו על ספונה של שלוציאנו, אך רצה לעשות כן למען הנוסעים בספינה הנאה. ע"י כך הרצה כי היה ידוע לו מהו סוג היהודים הנמצא על הספון.

שמוש בתעודות.

18./ כל התעודות נמצאות ברשותה של ה-סי.אי.די. אך מכל מקום מספרן היה מועט. העור כרטיסי הטוכנות היהודית והמפלגות משאיר מתח להנחה כי האניה הייתה ברוכה עסק של יוזמה פרטית.

44
85
25/10

./.

החלק השני היו משפחות שהגיעו בעיקר מדרום אלג'יר ומדרום טוניס, משפחות המסוגלות בהרבה ילדים. ע"י מתרה נוכחנו לדעת שהם חסרי מצויין מצריך לשמש רוב מניין ובניין בעבודתנו. ראשית היות ובעלי המשפחות הם אנשים עובדים ברובם, אך גם במקרה שלא - התקוה היא בילדיהם, וכנראה שלחבא יהווה חומר זה את רוב העליה משם.

ארגון ורכוש האנשים.

השבנו שזמן רב יעבור עד שנאסוף את מספר האנשים הדרושים, והנה, מיד עם התחלת העבודה נוכחנו שאלהם והרצון לעליה גדול מאד ויש אלפיים ועשרות אלפים המוכנים לעזוב את עסקיהם ועניניהם ולעלות ארצה. זה התבטא בערים ובעיקר בעירות על גבול המדבר - מדרום אלג'יר ובדרום טוניס - שם עיירות שלמות ממש על 3000 ז - 5000 בשעות המוכנים למקור את הכל מיד. במיטת עסקים זכ', לקחת מקל ביד ושק על שכם ולעלות ארצה, נהרדנו ממש לתבועה המסיחית שתקום. יומטע התעמולה לדיכוי אנשים נמצו הארגון שחיה, הפך כולו במשך ימים אחדים שלמשע עמידתם שלא יסכרו ולא יעזבו כי אין מקום לכולם יחד, אין צורך להעיר ששישתנו עלתה לבן בדמיון ולא הצלחנו ב- 100% אחוזים.

מדוע התחלנו לעבוד בתנאים האלה בלי להכניס מספר יותר גדול של איש בלי לחכות לכספים בלי להקים ארגון אפילו וכי? הפה זה כימי בן-הכסף, והריוזיביסיטים כבשו את הרחוב שלטון גמרה. יהם מבנהלים את המאבק בארץ - ואם תעפלה בחוץ לארץ. וכל יהודי כעל שאר רוח, ועורף כסף מיד נרתם לעזרתם - עבודתם היתה ארגון אנשים והעברתם לברפת (שמשם היו עולים באניות שלנו כסובן...), וראינו - שהנוער והיהודים הטובים לאט לאט הולכים ועוברים לשורותיהם, ברתמים לעבודתם, ולולא החילונו מיד - מי יודע אם היתה לנו תקוה גם מבחינת עליה וגם מבחינת תכונותיהם להקים את ההתיישבות האלה מחדש. ולכן לא חקינו לתנאים מתאימים, כי התבאי העיקרי היתה; אמצעות לעלות ארצה.

העליה.

הסידור היה שצריכה לבוא אניה מפרסיל בשבת 10.6 לפנות ערב, למרות עד חושך כמרחק גדול ולהתקרב עד למול מדרות המכתש, היתה הסכנה גדולה למנוע את עליית האנשים.

המחנה היה כאמור בצלע של הר, ונחליו הצהובים בלטו למרחק של עשרות קילומטרים על פני הרקע הכהה של היער והאדמה שביסן את הצלע הזה, ולכן משונה הית מאוד, כאשר כבר ביום ששי הרגשתי באניה מוזרה המסתובבת בחוף הספרץ הקטן במרחק מאות מטרים מהחוף, ומדי פעם בפעם נעצרת מול המחנה. בעיקר הורגש הדבר ביום שבת, לפני הצהריים ואחר הצהריים אותה אניה שוב עצנה מול המחנה - במקום בולט לעיני כל דייגי הסביבה.

14
90
א.י.

את ההכנות לעליה יכולתי להתחיל רק בתוראה פאלג'יר והקשר היה רק בבלי רכב. ורק ב 4 אחת צ הופיעו יני ואפרים וצופתים (יהודים) ואז נודע לי שזו האנה באמת. יני רגז מאוד על שהיא רק מתנהגת - מסתובבת גלויות ובאופן כולש כזה מול החוף שלא לפי תכניתנו והוראותינו.

תכנית העליה היתה שהנוער צריך ללכת ברגל עד מקום הסעון (3 - 4) קיים והמשפחות תוסענה. (כאן יש להעיר שהרגלנו את ערביי הסביבה לראותנו משיילים במספרים גדולים כשעות הערב המוקדמות) בשילול הזה, כבפעמים הקודמות אי אפשר היה לקחת לא תרמילים ולא סמיכות - כך שהאנשים יצאו בכוחותם לעורם. הנועד הגיע למקום שש החלה העמסה במקום שעמדה הספינה.

חלוקת העבודה בינינו היתה שאני נשארתי עם האקטיבה הסקוטית במחנה לארגן את היציאה, ואפרים ויני קבלו את המשלוחים.

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעתיב"ט- הארכיון לתולדות ההגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדיון.

ח
ו
א

ליד הכלי והעפסו אותם. למשפחות שהוסעו באוטומובילים, ניתן לקחת אתם הפצים כשיעור של 10-15 קילו למשפחה לפי גודלה. ובתכנית היה להביא לנוער את ההפצים והשפיות לאחר שיועברו המשפחות, והנה בשיירה השניה נתפשו המכוניות (כ-80 איש כל שיירה) עיי הסטרה וזה גרם שהמשטרה לא ידעה בדיוק את מקום העמסה, יש להוסיף שהבחור המקומי שניהל את השיירה כאשר נתפס עיי המשטרה החל בתימוניו אתה, כדי להרויח זמן; נתן לאנשים פקודות הפוכות מאלה של המשטרה, מה שגזל זמן רב עד שהועלו חזרה למכוניות והוסעו לעיר הקרובה, עד כוא שנית המשטרה הספיק יני להעמס את יתר האנשים והאניה הפליגה. האמת ניתנה להיאמר, שיני המשיך בהעמסת האנשים לאחר שנודע לו שהמשטרה כבר תפשה את האנשים ולכן לא נתן לו להשאיר את אלה שנשארו על החוף ולא להעלותם, מבלי שידע שהמשטרה לא תספיק להגיע אליו. נוסף על כך היה לצורך להתגבר על עוד קושי: האניה הביאה אתה 4 סירות אשר שתי מהן החלו לדלוף מיד עם הכנסתן למים. היתה אמנם עוד סירת מוטור ששכרנו את גניים באלג'יר אבל זו, מיד שנודע לה על המשטר הסתלקה וכך נשאר יני עם 150 איש בשתי סירות פשוטים וסערה מתחילה. (יני פקד על אפרים להסתלק כי לא רצה שגם הוא יתפוש והוא התחמק מיד מהמשטרה). יש סברה שהמשטרה חשבה שזה ענין עם מכריחי נסק לכן הרפתה ולא רצתה להגיע לחוף, אלא עד שתגיע תגבורת. וכל אדם שחקו לו ליני. יני והחברים המקומיים אמנם נתפשו אבל רק לאחר שהצליחו להעלות 400 איש.

אשר לי, מיד כשנודע הרבר, במחנה, רצתי לתפוס את האניה מתוך חשבון שהם נשארו כלי הפציהם וכלי האקטיבה שלהם, ושמצבם אינם. נתפסתי במקום ההפלגה וכשהאניה כבר לא היתה ועל החוף חיכתה משטרה לקבל את פני הכאים....

ישבנו בבית הסוחר 24 שעות, ואחיי עוד עשרים וארבע שעות כמחנה שלנו שגרה אותו המשתה. יני ואני ושאר האנשים, ואחר-כך שחקרו אותנו וכלי שנגרמו לנו אי נעיסויות מיוחדות כאן...

כאמור פיד עשיתי את התכנות להשיג את האנשים ולפגוש אותם; וזה היה המצב כאשר עזמתי.

1. / הממשלה יחסה היה חיובי, אבל לא הסכימה להרשות להקים עוד מחנה עכשו וירשה לפזר את האנשים.
2. / 200 נפש נשארו במחנה, ועוד 200 נפש באלג'יר העיר שהתגלגלו בבתי כנסת, כחניויות פרטיות של יהודים. 200 האנשים של המחנה נצטוו להוציאם ולהטל את המחנה תוך 24 שעות.
3. / שלפנו לפאריז, ושם בלנתיים סדר הרשיון להקמת מחנות חדשים. צריך היה רק למצוא את המקומות (שלא היו לנו עוד).
4. / קמה התנגדות עזה מצד היהודים שהטובים וכעיקר מצד הציונים המנהלים את הקהיל וכו' שדרשו תקופת אייבוש שליחת אנשים חביתה וכו'.
5. / לו גם רצינו לעשות הפסקה בעבודה היה לנו לאן להתחזר את האנשים שמש שרפו מאחריהם את כל הגשרים - טכרו את הכל ולא היה שום שעם שנציע להם הקמת חיים חדשים באלג'יר.

תוספות:

סוף פסוק לא ידוע לי אך ברור לי שהממשלה נתן לנו לעבוד, צריך הרבה ארצי-ישראליים כדי שהעבודה תהיה יותר "נקייה" ומסודרת. וכן גם צריך להקדיש הרבה יותר כספים. כי זה מקור לא אכזב של מאות אלפי נוער, אנשים וילדים.

לא היה לנו ראיון - והקשר היה שלפוני עם פאריז ומארייל. הרכב האנשים באניה לפי השערתי הוא: 330 נוער בערך והשאר 60 נפש, משפחות. מתוך 330 יש ממש חברי תנועות, כמובן הסודרני של המלה. 25. עוד 60 נבנים להיות חומר טוב. השאר - מאוד מסופק. שובים: יחס צרפתיים והממשלה חיובי - בותנים ויזות קולקטיביות לאלג'יר. מרונן: יחס מברוקנים - אויב ומפדעו.

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעב"ט - הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

10/14
91
פ.ק.י

תגובות בחיפה.

19: / עד כה לא היתה שם תגובה בחיפה. יום לפני כואח של האניה חרגישו משמרות החלקה בעיר כי התושבים שמחלים במיוחד, תרכו בשיחה, היו נוחים הנכונים לסייע. אך יתכן כי זה כרוך בהשפעה המועילה של תקנות העוצר החמורות שהושלו עקב מעשה מחבלה היהודיים.

מסקנות.

- 20. / את המסקנות הבאות אשר להסיק מהעדות הנטל: -
- א. כי ילוציאנוה היה אניה של מחלקה שלישיית מיועדת למעמד היהודים והשמאים (כמכונת הודו - הסרגים).
- ב. אפילו אם נשאה הטוכנות היהודית בהוצאות הכספיות, הרי חלק גדול מהארגון נעשה ע"י יזמה פרטית; העזרת האמריקאית היתה כמות כאפט.
- ג. הג'וינט A.S.O.C. מקבל ידיעות מקרומות מוסמכות על העליה הבלתי-חוקית.
- ד. ארגוני שרות הבטחון היהודי יעילים יותר באניות הקטנות.
- ה. האניה יכלה להצטייד בנמל צרפתי מאריך מאוחר, כ-10 ביוני.

14/4
89
א.י.י.?

שם הארכיון: 14/4
מספר תיק: 14/4

לחו מי
א.5

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומע"ב"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.